Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Lausuntopyyntönne 8.11.2023, U 64/2023 vp

Lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi yritysten tuloverotusta Euroopassa koskevasta kehyksestä

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt Suomen Yrittäjiltä lausuntoa otsikkoasiassa.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa:

Valtioneuvoston kanta

U-kirjelmässä esitetyn kannan mukaan valtioneuvosto suhtautuu BEFIT-direktiiviehdotukseen tässä vaiheessa kokonaisuudessaan erittäin varauksellisesti. Suomen Yrittäjät pitää valtioneuvoston erittäin varauksellista suhtautumista ehdotukseen perusteltuna.

Valtioneuvosto kiinnittää kriittistä huomiota direktiiviehdotuksen sisältämään veropohjien yhdistämiseen ja veropohjan jakamiseen jäsenvaltioille siirtymäkauden allokaatiosäännön perusteella. SY pitää kriittistä suhtautumista siirtymäkauden allokaatiosääntöön perusteltuna. Pidämme hyvänä, että valtioneuvoston kannassa tuodaan esille lisäselvitysten tarve esityksen jatkokäsittelyssä allokointisäännön yksityiskohtien perusteluista. Valtioneuvoston kannassa olisi esitetyn lisäksi toivottavaa ottaa huomioon myös mahdolliseen lopulliseen allokaatiosääntöön liittyvä epäselvyys, jonka vuoksi ehdotuksen pitkän aikavälin vaikutuksia ei ole mahdollista arvioida.

Olisi toivottavaa, että valtioneuvoston kannassa kiinnitettäisiin huomiota siihen, että BEFIT-järjestelmää on suunniteltu mahdolliseksi EU:n omien varojen lähteeksi. Direktiiviehdotuksesta ei käy ilmi, kuinka ehdotuksen sisällyttäminen omien varojen lähteeksi olisi tarkoitus toteuttaa, minkä vuoksi ehdotusta on mahdotonta arvioida tästä näkökulmasta. Jatkovalmistelussa olisi tärkeää saada tietoa muutoksen toteutustavasta ja sen mahdollisista vaikutuksista kansallisiin verokertymiin. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmakirjauksen mukaan EU:n omien varojen järjestelmän kehittäminen ei saa aiheuttaa suhteellista lisäkustannusta Suomelle.

Valtioneuvoston kannassa kiinnitetään perustellusti huomiota tarpeeseen saada tarkempi taloudellinen vaikutusarvio, jotta taloudelliset vaikutukset voidaan arvioida jäsenvaltioiden tasolla.

Valtioneuvosto pitää direktiiviehdotuksen ajoitusta ja implementoinnin määräaikaa haastavana ottaen huomioon, että kansainvälisesti on käynnissä useita merkittäviä ja laajakantoisia yritysverotuksen veropohjaa koskevia hankkeita. Pidämme kriittistä suhtautumista direktiiviehdotuksen ajoitukseen ja sen implementointiaikatauluun perusteltuna. Kun huomioidaan muut jo toteutetut ja suunnitellut yritysverotuksen muutoshankkeet (mm. minimiverosääntely ja mahdollinen Pilari 1 -sääntely), on ehdotuksen ajankohta erittäin huono, vaikka ehdotettua sääntelyä olisi tarkoitus soveltaa vasta 1.7.2028 alkaen. Ennen BEFIT-ehdotuksen tarpeellisuuden mahdollista uudelleentarkastelua tulisi vähintäänkin odottaa, että esimerkiksi minimiverosääntelyn todelliset kokonaisvaikutukset ovat selvillä.

Eräitä huomioita direktiiviehdotuksesta

Suomen Yrittäjät pitää BEFIT-kehyksen tavoitteita yksinkertaistaa yhteisöverotusta sisämarkkinoilla luomalla yhtenäiset säännöt sisämarkkinoilla toimivien konsernien yhteisöveropohjan laskemiseksi ja täten parantaa sisämarkkinoilla toimivien yritysten kilpailukykyä lähtökohtaisesti kannatettavina. SY kuitenkin suhtautuu BEFIT-kehykseen siirtymiseen erittäin varauksellisesti.

BEFIT:ä on suunniteltu EU:n omaksi varaksi. Pidämme ongelmallisena, että esityksessä ei tarkemmin kerrota BEFIT-hankkeen kytkeytymisestä EU:n omien varojen lähteeksi ja että esityksen vaikutuksia jäsenvaltioiden kansallisiin verokertymiin ei arvioida. Ehdotusta tulisi täydentää vaikutusarvioinnin osalta ja siihen tulisi sisällyttää arvio esityksen vaikutuksista kansallisiin verokertymiin.

Ehdotuksella olisi tarkoitus luoda yhtenäiset yhteisöverosäännöt unionin alueella. Direktiiviehdotus ei kuitenkaan kokonaan harmonisoi veropohjan laskentaa, sillä esimerkiksi korkojen vähennysoikeutta rajoitettaisiin jäsenvaltioiden kansallisten säännösten mukaisesti ja lisäksi direktiiviehdotus sallii jäsenvaltiokohtaisia oikaisuja kyseiseen jäsenvaltioon allokoituun BEFIT-veropohjaan. Sallimalla jäsenvaltiokohtaiset oikaisut allokoituun veropohjaa osittain erilaiset veropohjat säilyisivät BEFIT-kehykseen siirtymisen jälkeenkin, mikä ei näkemyksemme mukaan vastaa ehdotuksen tavoitetta veropohjan harmonisoimisesta.

Kuten direktiiviehdotuksessa tuodaan esille, 27 erillisen yritysverojärjestelmän soveltaminen aiheuttaa hankaluuksia yrityksille ja siten vaikeuttaa

yritysten toimimista sisämarkkinoilla. Sen sijaan, että BEFIT poistaisi 27 eri yritysverojärjestelmän eroavaisuudet harmonisoimalla järjestelmät, BEFIT tarkoittaisi yhtä ylimääräistä verojärjestelmää lisää – tai käytännössä pahimmassa tapauksessa 27 erilaista tulkintaa uudesta järjestelmästä. Kun lisäksi huomioidaan, että EU:ssa on juuri tullut voimaan minimiverosääntely, BEFIT-kehyksellä olemassa olevien verojärjestelmien rinnalle luotava uusi verojärjestelmä tarkoittaisi sitä, että pahimmillaan joudutaan soveltamaan kahta tai jopa kolmea verojärjestelmää samanaikaisesti.

BEFIT olisi pakollinen konserneille, joiden sääntelyn mukainen kokonaisliikevaihto on vähintään 750 miljoonaa euroa, ja pienemmille konserneille BEFIT olisi vapaaehtoinen. Rinnakkaisten verojärjestelmien olemassaolo ja valinnanmahdollisuus tarkoittavat käytännössä sitä, että yritykset tulevat tekemään vertailua vaihtoehtoisten järjestelmien välillä, mikä puolestaan tarkoittaa yrityksille lisääntyneitä kustannuksia. Ehdotuksella monimutkaistettaisiin verojärjestelmää kokonaisuudessaan sekä se kasvattaisi verovelvollisten ja veroviranomaisten hallinnollisen taakkaa.

Suomen Yrittäjät kiinnittää direktiiviehdotuksessa erityistä huomiota allokaatiometodin osalta siihen, että BEFIT:ssä sovellettaisiin siirtymäajalla vuosina 2028–2035 väliaikaista allokaatiosääntöä, jonka jälkeen olisi tarkoitus siirtyä pysyvään, kaavamaiseen allokaatiometodiin. Lopullisen allokaatiometodin parametrit jäävät esityksessä avoimiksi, ja kaavamaisen allokaatiometodin yksityiskohtia sen koostumuksen ja eri allokaatiokriteerien painoarvojen osalta olisi tarkoitus selvittää siirtymäkaudella. On mahdollista, että lopulliseksi pysyväksi allokaatiometodiksi ehdotetaan sellaisille parametreille rakentuvaa kaavamaista allokaatioavainta, joka johtaisi verotuottovaikutuksia tarkasteltaessa Suomen kannalta epäedulliseen lopputulokseen (vrt. CC(C)TB-ehdotukseen sisältynyt allokaatioavain).

OECD on esittänyt globaalin tason Pilari 1 -sääntelyä, jolla osa konsernien niin sanotusta residuaalivoitosta uudelleenallokoitaisiin markkinavaltioihin verotettavaksi. BEFIT:ssä mentäisiin huomattavasti pidemmälle, sillä direktiiviehdotuksessa esitetään, että verotusoikeudet uudelleenallokoitaisiin kaiken yrityksen tekemän voiton osalta. Tarve ja perustelut laajennukselle jäävät ehdotuksessa epäselviksi. Pilari 1 -ehdotuksen taustalla on alun perin ollut pyrkimys oikeudenmukaisempaan verotusoikeuksien allokoitumiseen tilanteissa, joissa arvonmuodostuksen katsotaan tapahtuvan ilman yrityksen fyysistä läsnäoloa markkinavaltioissa.

BEFIT-kehyksen kanssa tulisi ottaa vähintään aikalisä ja ennen BEFIT-kehykseen siirtymisen tarpeellisuudesta tehtävää uudelleentarkastelua tulisi vähintäänkin odottaa, että yritykset ja jäsenvaltioiden veroviranomaiset ovat ehtineet ensin sopeutua Pilari 2:n minimiverosääntelyyn sekä mahdolliseen

tulevaan Pilari 1 -sääntelyyn, ja että sääntelyn kokonaisvaikutukset ovat selvillä.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Jukka-Pekka Hellman
veroasiantuntija